# CUPRINS

**LISTA DE ABREVIERI** ..... **17**

**PREFAȚĂ** ..... **19**

**TITLUL I. PROLEGOMENE** ..... **23**

**CAPITOLUL I. De la răspunderea socială la răspunderea juridică civilă** ..... **25**
1. **Răspunderea socială** ..... **25**
2. **Răspunderea juridică** ..... **27**
3. **Răspunderea juridică civilă** ..... **33**
4. **Formele răspunderii juridice civile** ..... **36**

**CAPITOLUL II. Evoluția temporală a instituției răspunderii juridice civile în activitatea medicală** ..... **40**
1. **Antichitatea** ..... **40**
2. **De la Evul Mediu la contemporaneitate** ..... **42**
3. **Dreptul medical – ramură distinctă de drept** ..... **46**

**TITLUL AL II-LEA. Cadrul general al răspunderii civile medicale** ..... **49**

**CAPITOLUL I. Noțiunea, principiile şi funcțiile răspunderii civile medicale** ..... **51**
1. **Noțiunea răspunderii civile medicale** ..... **51**
2. **Principiile răspunderii civile medicale** ..... **52**
   2.1. **Principiul reparării integrale a prejudiciului** ..... **53**
   2.2. **Principiul reparării în natură a prejudiciului** ..... **59**

**3. Funcțiile răspunderii civile medicale ..... 64**
**3.1. Funcția preventiv-educativă ..... 65**
**3.2. Funcția reparatorie ..... 67**

**CAPITOLUL II. Răspunderea civilă delictuală şi răspunderea civilă contractuală ..... 73**
**1. Analiză comparativă ..... 73**
**2. Delimitarea domeniului de aplicare a răspunderii civile contractuale ..... 78**
**3. Problema cumulului răspunderii civile delictuale cu cea contractuală ..... 81**
**3.1. Principiul: inexistența dreptului de opțiune între temeiul contractual şi cel delictual al răspunderii civile ..... 84**
**3.2. Excepția: posibilitatea opțiunii între temeiul contractual şi cel delictual al răspunderii civile ..... 85**

**CAPITOLUL III. Obligații de mijloace şi obligații de rezultat ..... 89**

**TITLUL AL III-LEA. Formele răspunderii civile medicale ..... 103**

**CAPITOLUL I. Formele răspunderii civile a personalului medical ..... 106**
**1. Opiniile jurisprudenței şi ale literaturii de specialitate străine şi autohtone, vechi şi clasice, în materie ..... 106**
**1.1. Teoria răspunderii civile delictuale a medicului ..... 106**
**1.2. Teoria răspunderii civile contractuale a medicului ..... 116**
**1.3. Natura juridică a contractului dintre pacient şi medic ..... 120**
**1.4. Acceptarea teoriei răspunderii civile contractuale a medicului în jurisprudența zorilor secolului al XX-lea ..... 127**
**1.5. Situațiile în care pacientul nu îşi alege medicul ..... 133**
***1.5.1. Medicul intervine spontan ..... 134***
***1.5.2. Asistența medicului este reclamată de un trecător aflat la fața locului, unde o persoană a fost victima unui accident sau are, din alte motive, nevoie urgentă de îngrijiri medicale ..... 134***
***1.5.3. Medicul este desemnat de un spital sau de o întreprindere 139***
**2. Răspunderea civilă a personalului medical în contemporaneitate ..... 143**

**3. Răspunderea civilă a personalului medical în actualitate .....148**
**3.1. Existența unui raport juridic obligațional de drept medical între personalul medical şi pacient.....148**
***3.1.1. Naşterea relației medic-pacient.....149***
***3.1.2. Natura juridică a relației personal medical–pacient: raport juridic de drept medical ..... 155***
**3.2. Izvoarele raportului juridic obligațional de drept medical dintre personalul medical şi pacient.....160**
***3.2.1. Contractul de asistență medicală ..... 160***
***3.2.2. Situații excepționale (în care izvorul relației practician-pacient poate fi contractul de asistență medicală sau altul decât contractul) .....202***

**CAPITOLUL II. Formele răspunderii civile a furnizorilor de servicii medicale, materiale sanitare, aparatură, dispozitive medicale şi medicamente.....227**
**1. Răspunderea civilă pentru fapta proprie a unităților sanitare publice sau private în calitate de furnizori de servicii medicale .....227**
**1.1. Despre răspunderea civilă a persoanei juridice.....227**
**1.2. Natura juridică a răspunderii civile pentru fapta proprie a furnizorilor de servicii medicale..... 230**
**2. Răspunderea civilă pentru fapta altuia a unităților sanitare publice sau private în calitate de furnizori de servicii medicale – răspundere indirectă..... 239**
**3. Răspunderea civilă pentru produsele defectuoase a furnizorilor de servicii medicale, materiale sanitare, aparatură, dispozitive medicale şi medicamente ..... 245**

**TITLUL AL IV-LEA. Regimul juridic al răspunderii civile a personalului medical..... 249**

**CAPITOLUL I. Condițiile răspunderii civile a personalului medical..... 251**
**1. Condițiile generale ale răspunderii civile a personalului medical .....251**
**1.1. Deducerea condițiilor generale ale răspunderii civile a personalului medical.....251**

**1.2. Fapta ilicită a personalului medical ..... 255**
***1.2.1. Obligația de îngrijire (de acordare a asistenței medicale sau a îngrijirilor de sănătate) ..... 260***
***1.2.2. Obligația de securitate ..... 350***
***1.2.3. Obligația de a obține acordul informat al pacientului ... 364***
***1.2.4. Obligația de confidențialitate ..... 407***
**1.3. Prejudiciul ..... 426**
**1.4. Raportul de cauzalitate dintre prejudiciu şi fapta ilicită .... 439**
**1.5. Vinovăția ..... 467**
**2. Condițiile speciale ale răspunderii civile a personalului medical .. 500**
**2.1. Calitatea de „personal medical" ..... 500**
**2.2. Fapta ilicită să se fi săvârşit în exercitarea actului medical sau medico-farmaceutic, prin acte individuale în cadrul procedurilor de prevenție, diagnostic sau tratament ..... 506**

**CAPITOLUL II. Fundamentul, modificarea şi înlăturarea răspunderii civile a personalului medical ..... 512**
**1. Fundamentul răspunderii civile a personalului medical ..... 512**
**2. Modificarea răspunderii civile prin convenția părților ..... 528**
**2.1. Convențiile relative la răspunderea civilă delictuală ..... 528**
**2.2. Convențiile relative la răspunderea civilă contractuală .... 529**
***2.2.1. Clauze valabile exoneratoare de răspundere ..... 531***
***2.2.2. Clauze de limitare sau de plafonare a răspunderii ..... 535***
***2.2.3. Clauze valabile care agravează răspunderea ..... 536***
***2.2.4. Efecte ale clauzelor privind răspunderea civilă contractuală ..... 537***
**3. Cauze care exclud răspunderea civilă a personalului medical .. 537**
**3.1. Cauze care înlătură caracterul ilicit al faptei prejudiciabile ..... 538**
***3.1.1. Legitima apărare ..... 538***
***3.1.2. Starea de necesitate ..... 539***
***3.1.3. Îndeplinirea ordinului legal sau a ordinului dat de o autoritate competentă ..... 541***
***3.1.4. Consimțământul victimei – al pacientului ..... 542***

*3.1.5. Exercitarea normală a unui drept subiectiv al cadrului medical.....543*
**3.2. Cauze care exclud existența raportului de cauzalitate..... 544**
*3.2.1. Forța majoră.....545*
*3.2.2. Cazul fortuit..... 549*
*3.2.3. Fapta terțului.....554*
*3.2.4. Fapta victimei, a pacientului.....557*
**3.3. Cauza care înlătură vinovăția ..... 560**
*3.3.1. Buna-credință .....560*

**TITLUL AL V-LEA. Regimul juridic al răspunderii civile a furnizorilor de servicii medicale, materiale sanitare, aparatură, dispozitive medicale şi medicamente ..... 565**

**CAPITOLUL I. Răspunderea civilă pentru fapta proprie a unităților sanitare publice sau private, în calitate de furnizori de servicii medicale .....567**
**1. Condițiile generale ale răspunderii civile pentru fapta proprie a unităților sanitare publice sau private, în calitate de furnizori de servicii medicale .....567**
**1.1. Fapta ilicită.....567**
*1.1.1. Reglementare .....567*
*1.1.2. Obligații de rezultat şi obligații de mijloace în sarcina furnizorului de servicii medicale ..... 569*
*1.1.3. Contactarea infecțiilor nozocomiale de către pacienți, urmare a încălcării obligației de securitate..... 571*
*1.1.4. Folosirea în mod abuziv, fără a le repara, a dispozitivelor şi a aparaturii medicale cu defecte cunoscute, încălcare a obligației de securitate .....576*
*1.1.5. Folosirea materialelor sanitare, a dispozitivelor medicale, a substanțelor medicamentoase şi sanitare după expirarea perioadei de garanție sau a termenului de valabilitate a acestora, după caz, încălcare a obligației de securitate .....580*

*1.1.6. Acceptarea de echipamente şi dispozitive medicale, materiale sanitare, substanţe medicamentoase şi sanitare de la furnizori, fără asigurarea prevăzută de lege, formă a încălcării obligaţiei de securitate .....582*
*1.1.7. Subcontractarea de servicii medicale sau nemedicale de la furnizori fără asigurare de răspundere civilă în domeniul medical, formă a încălcării obligaţiei de securitate.....583*
*1.1.8. Nerespectarea reglementărilor interne ale unităţii sanitare ..... 584*
*1.1.9. Încălcarea obligaţiei de confidenţialitate ..... 589*
*1.1.10. Încălcarea obligaţiei de informare.....590*
**1.2. Prejudiciul..... 592**
**1.3. Raportul de cauzalitate dintre fapta ilicită a furnizorilor de servicii medicale şi prejudiciul suferit de pacienţi .....595**
**1.4. Vinovăţia ..... 599**
**2. Condiţiile speciale ale răspunderii civile pentru fapta proprie a unităţilor sanitare publice sau private, în calitate de furnizori de servicii medicale ..... 599**
**2.1. Calitatea de „furnizor de servicii medicale" a unităţilor sanitare publice sau private ..... 599**
**2.2. Fapta ilicită să fi fost săvârşită în activitatea de prevenţie, diagnostic sau tratament..... 602**
**3. Fundamentul răspunderii civile pentru fapta proprie a furnizorilor de servicii medicale..... 603**
**4. Convenţii asupra răspunderii..... 608**
**4.1. Convenţii de înlăturare a răspunderii .....610**
**4.2. Convenţii de limitare sau de plafonare a răspunderii.....612**
**4.3. Convenţii de agravare a răspunderii .....613**
**5. Cauze care exclud răspunderea civilă pentru fapta proprie a furnizorului de servicii medicale .....613**
**5.1. Cauze care înlătură caracterul ilicit al faptei prejudiciabile.....614**
*5.1.1. Legitima apărare ..... 614*
*5.1.2. Starea de necesitate ..... 614*

*5.1.3. Îndeplinirea ordinului legal sau a ordinului dat de o autoritate competentă ..... 615*
*5.1.4. Consimțământul victimei – pacientului ..... 616*
*5.1.5. Exercitarea normală a unui drept subiectiv al furnizorului de servicii medicale ..... 617*
**5.2. Cauze care exclud existența raportului de cauzalitate ..... 618**
*5.2.1. Forța majoră ..... 618*
*5.2.2. Fapta terțului ..... 618*
*5.2.3. Fapta victimei, a pacientului ..... 619*

**CAPITOLUL II. Răspunderea civilă a unităților sanitare publice sau private furnizoare de servicii medicale, în calitate de comitente, pentru faptele personalului medical angajat, în calitate de prepus ..... 621**
**1. Noțiuni. Reglementare. Domeniul de aplicare ..... 621**
**2. Condițiile răspunderii unității sanitare publice sau private furnizoare de servicii medicale, în calitate de comitentă, pentru fapta personalului medical, în calitate de prepus ..... 625**
**2.1. Condiții generale ..... 625**
**2.2. Condiții speciale ..... 630**
*2.2.1. Existența raportului de prepuşenie ..... 630*
*2.2.2. Săvârşirea faptului prejudiciabil în funcția încredințată de către comitent ..... 636*
**3. Fundamentul răspunderii unității sanitare publice sau private furnizoare de servicii medicale în calitate de comitentă ..... 640**
**3.1. Teoria garanției ..... 641**
**4. Exonerarea de răspundere a furnizorului de servicii medicale în calitate de comitent ..... 648**

**CAPITOLUL III. Răspunderea civilă contractuală a unităților sanitare publice sau private furnizoare de servicii medicale pentru fapta personalului medical sau a unei alte unități sanitare ..... 650**
**1. Răspunderea civilă contractuală pentru fapta altuia ..... 650**

**2. Condițiile răspunderii civile contractuale a furnizorului de servicii medicale pentru fapta personalului medical sau a unui alt furnizor de servicii medicale ..... 653**
**2.1. Existența unei obligații personale a furnizorului de servicii medicale ..... 653**
**2.2. Desemnarea voluntară de către furnizorul de servicii medicale a unui cadru medical sau a unui alt furnizor pentru a executa parțial sau total obligația ..... 655**
**2.3. Absența clauzei de exonerare de răspundere a furnizorului de servicii medicale pentru fapta personalului medical sau a altui furnizor, față de pacient ..... 660**
**2.4. Neexecutarea obligațiilor contractuale ale furnizorului de servicii medicale să constituie o faptă ilicită a personalului medical sau a altui furnizor ..... 661**
**3. Fundamentul răspunderii contractuale pentru fapta altuia .... 665**
**4. Convențiile privind răspunderea ..... 666**
**5. Cauzele exoneratoare de răspundere ..... 667**

**CAPITOLUL IV. Răspunderea civilă pentru produse defectuoase a unităților sanitare publice sau private, furnizoare de servicii medicale, a furnizorilor de servicii nemedicale şi a producătorilor de echipamente şi dispozitive medicale, substanțe medicamentoase şi materiale sanitare ..... 668**
**1. Condițiile răspunderii ..... 668**
**1.1. Condițiile generale ..... 668**
***1.1.1. Prejudiciul ..... 668***
***1.1.2. Existența unui defect al produsului ..... 672***
***1.1.3. Legătura de cauzalitate dintre prejudiciu şi defect ..... 682***
**1.2. Condițiile speciale ..... 684**
***1.2.1. Calitatea de „furnizor de servicii medicale sau nemedicale" şi aceea de „producător de echipamente şi dispozitive medicale, substanțe medicamentoase şi materiale sanitare" ..... 685***
***1.2.2. Prejudiciile trebuie să fi fost produse în activitatea de prevenție, diagnostic sau tratament ..... 686***

**2. Fundamentul răspunderii pentru produse defectuoase ..... 687**
**3. Clauze privitoare la răspunderea pentru produse defectuoase..... 689**
**4. Cauzele exoneratoare de răspundere..... 689**

**TITLUL al VI-lea. Efectele răspunderii civile a personalului medical şi a furnizorilor de servicii medicale, materiale sanitare, aparatură, dispozitive medicale şi medicamente.....701**

**CAPITOLUL I. Căile de stingere a raportului juridic obligaţional de răspundere civilă medicală.....703**
**1. Naşterea raportului juridic obligaţional de răspundere civilă medicală .....703**
**2. Concilierea .....705**
**3. Clauza penală..... 706**
**4. Acţiunea în justiţie pentru acordarea de despăgubiri .....713**
**4.1. Importanţa acţiunii în repararea prejudiciului .....713**
**4.2. Temeiul acţiunii .....714**
**4.3. Persoanele care pot avea calitate procesuală activă .....716**
**4.4. Persoanele care au calitatea procesuală pasivă.....720**
**4.5. Solidaritatea debitorilor pârâţi .....721**
***4.5.1. Echipa de cadre medicale. Grupul..... 721***
***4.5.2. Solidaritatea dintre furnizorul de servicii medicale şi organele sale de conducere .....725***
***4.5.3. Solidaritatea dintre furnizorul de servicii medicale şi auxiliarul său; solidaritatea dintre furnizorul de servicii medicale şi subcontractantul (substitutul) său ..726***
***4.5.4. Solidaritatea furnizorului de servicii medicale în calitate de comitent cu prepusul său .....726***
**4.6. Punerea în întârziere a păgubitorului .....742**
***4.6.1. Noţiune.....742***
***4.6.2. Rolul punerii în întârziere .....742***
**4.7. Acţiuni directe.....745**
***4.7.1. Acţiunea pacientului împotriva asiguratorului cadrului medical ori al furnizorului de servicii medicale, dispozitive medicale, echipamente, materiale sanitare sau medicamente.....745***

*4.7.2. Acțiunea directă a pacientului împotriva furnizorului de servicii medicale sau nemedicale subcontractate de către unitățile sanitare publice sau private furnizoare de servicii medicale..... 765*
**4.8. Instanța competentă .....766**
**4.9. Termenul de prescripție al acțiunii în despăgubiri .....767**

**CAPITOLUL II. Daunele-interese.....769**
**1. Evaluarea judiciară a daunelor-interese .....769**
**1.1. Noțiunea de daune-interese .....769**
**1.2. Felurile daunelor-interese.....770**
**1.3. Data evaluării daunelor-interese ..... 771**
**1.4. Puterea judecătorului .....773**
**1.5. Căutarea elementelor componente ale prejudiciului .....773**
**1.6. Reguli legale privind evaluarea prejudiciului.....775**
**2. Categorii de prejudicii indemnizabile în materia răspunderii civile medicale .....782**
**2.1. Prejudicii suferite de victimă-pacient.....783**
*2.1.1. Prejudicii materiale suferite de către pacient ..... 783*
*2.1.2. Prejudicii morale suferite de pacient ..... 791*
**2.2. Prejudicii suferite prin ricoşeu, de către alte persoane decât victima..... 802**
*2.2.1. Prejudiciile prin ricoşeu .....802*
*2.2.2. Sfera persoanelor care suferă prejudicii prin ricoşeu .....802*
*2.2.3. Prejudicii materiale suferite de victimele prin ricoşeu .. 804*
*2.2.4. Prejudiciul moral suferit de victimele prin ricoşeu .....805*

**OBSERVAȚII. PROPUNERI *DE LEGE FERENDA*..... 807**

**BIBLIOGRAFIE.....815**

**INDEX..... 879**